

Medlemsforeningene
Samarbeidende foreninger

Dato: 20.12.2021

KRAVSINVITASJON – KS TARIFFOMRÅDE, HOVEDTARIFFOPPGJØRET PR 1. MAI 2022

Tariffoppgjøret pr. 1. mai 2022 er et hovedtariffoppgjør. Hele hovedtariffavtalen er således gjenstand for revisjon. Dette innebærer at fellesbestemmelser/sosiale bestemmelser mv. må vurderes, i tillegg til økonomiske krav.

Konjunkturutvikling i Norge

Aktiviteten i norsk økonomi har tatt seg betydelig opp gjennom 2021 etter at det i 2020 var en negativ vekst. I juni 2021 var BNP for Fastlands-Norge tilbake på samme nivå som før pandemien. Den økonomiske veksten forventes å fortsette framover, men i noe lavere tempo enn sommeren og høsten 2021.

Spredningen av den nye virusvarianten, omikron, på toppen av et allerede økende smittepress gir dog usikkerhet om pandemiens videre utviklingen og dermed også utviklingen i norsk økonomi. SSB har lagt til grunn i sine prognoser at smitteverntiltakene som ble innført i desember 2021 er midlertidige, men dersom det blir behov for en ny nedstengning vil det svekke den økonomiske veksten.

De nyeste økonomiske utsiktene framkommer fra SSBs konjunkturtendenser og Norges Banks pengepolitiske rapport.¹

Rentenivå

Etter at styringsrenta har vært på 0 prosent i over ett år satte Norges Bank opp styringsrenta med 0,25 prosentpoeng i september 2021, for deretter å videre øke den til 0,5 prosent i desember 2021. Det forventes ytterligere renteøkninger slik at det ved utgangen av 2022 ligger an til en styringsrente på 1,25 prosent. Renteoppgangen

¹ <https://www.ssb.no/nasjonalregnskap-og-konjunkturer/konjunkturer/statistikk/konjunkturtendensene/artikler/omikron-skaper-usikkerhet-for-norsk-okonomi> og https://www.norges-bank.no/contentassets/f3d034f860c24bc69e541aa39d2afde6/ppr_421.pdf?v=12/16/2021125440&ft=.pdf

kommer som følge av at økonomien har tatt seg opp, at arbeidsledigheten er tilbake på et mer normalt nivå og at BNP Fastlands-Norge snart er på trendnivå i økonomien.

Ledighet

Arbeidsledigheten har kommet ned på mer normale nivåer etter den høye ledigheten som preget 2020 og første del av 2021 som følge av pandemien. I 3. kvartal 2021 var arbeidsledigheten målt ved Arbeidskraftsundersøkelsen (AKU) på 4,0 prosent², mot 3,7 prosent i 3. kvartal 2019 og et snitt på 3,9 prosent det siste tiåret før pandemien. Det er også et høyt antall utlyste ledige stillinger, og flere har kommet inn på arbeidsmarkedet. Etterspørselen etter arbeidskraft har vært spesielt sterk fra tjenestenæringene som har vært sterkest rammet av smitteverntiltakene.

I 2022 ventes AKU-ledigheten å bli 3,7 prosent, for så å øke til 3,9 i 2023 og 2024.

Den registrerte ledigheten (tall fra NAV) underbygger at ledigheten er tilbake på et mer normalt nivå. I oktober 2021 var andelen registeret ledige på 2,2 prosent av arbeidsstyrken, mot et snitt fra oktober 2010 til 2019 på 2,6 prosent.

Årslønnsvekst og KPI (mål på prisvekst)

SSBs anslag for den samlede årslønnsveksten for 2021 er på 3,3 prosent. Sammen med anslått årsgjennomsnittet i prisveksten (KPI) for 2021 på 3,4 prosent gir dette en liten eller uendret reallønn for 2021. Det er høye energipriser, og da spesielt strømprisene, som bidrar til det høye anslaget for prisveksten.

Årslønnsveksten i 2021 trekkes opp av et stramt arbeidsmarked, mens det at flere nå er tilbake i lavtlønnsyrker trekker den samlede årslønnsveksten ned.

For 2022 har SSB anslått en årslønnsvekst på 3,3 prosent og en prisvekst (KPI) på 2,6 prosent. Høye strømpriser ved starten av året bidrar til prisveksten. Dette indikerer en svak reallønnsvekst for 2022.

Til tross for press i arbeidsmarkedet forventes lønnsveksten å holdes nede de kommende årene på grunn av høye priser på innsatsvarer, noe som forverrer lønnsomheten i de virksomhetene som utgjør frontfaget. SSB forventer dog en bedre reallønnsutvikling fra og med 2023, når økonomien har normalisert seg ytterligere.

Norges Banks anslag avviker noe, ref. tabellene nedenfor.

² Brudd- og sesongjustert arbeidsledighet 3. kvartal 2021.

Lønnsvekst, prisøkning og reallønn, anslått årsgjennomsnitt 2021

	Årslønnsvekst	Prisøkning (KPI)	Reallønn
SSB	3,3	3,4	-0,1
Norges Bank	3,1	3,5	-0,3

SSBs og Norges Banks anslag på prisøkningen og årslønnsveksten gir en uendret/liten nedgang i reallønna i 2021.

Lønnsvekst, prisøkning og reallønn, prognoser 2022

	Årslønnsvekst	Prisøkning (KPI)	Reallønn
SSB	3,3	2,6	0,7
Norges Bank	3,2	2,7	0,5

Både SSB og Norges Bank forventer en lønnsvekst i 2022 på samme nivå som i 2021. Men, med lavere forventet prisøkning gir det en reallønnsvekst.

Mellomoppgjøret 2021, HTA kap. 4

Lønnsoppgjøret 2021 endte med at alle hovedsammenslutningene brøt forhandlingene og havnet i mekling. Etter endt mekling, gikk Unio ut i streik. Det samme gjorde Lektorlaget noen dager senere. Øvrige foreninger tilknyttet Akademikerne kommune aksepterte Riksmeklers skisse til løsning.

Unio sin streik ble avsluttet med Rikslønnsnemnd. Lektorlaget ble enige med KS om avslutning av streiken. Konsekvensen av streiken ble at både Unios medlemmer og Lektorlagets medlemmer fikk utsatt virkningstidspunkt for lønnstilleggene.

Det økonomiske resultatet ble likt for alle foreninger og sammenslutninger, uavhengig av streiken. Virkningstidspunktet ble 1. mai 2021 for de foreningene som ikke var i streik.

Det ble gitt noe ulike lønnstillegg etter ansiennitet for ansatte i kapittel 4 – gruppe 1 og 2. Tilleggene varierte mellom kr 16.500 og kr 22.000 på årsbasis. Høyest tillegg ble gitt til stillingsgruppen «lektor med tilleggsutdanning».

Det ble også avsatt en pott til lokale forhandlinger i kapittel 4. Avsetningen til lokale forhandlinger var på 1 % per 1. oktober 2021.

Den økonomiske rammen for tariffoppgjøret ble etter mekling anslått til 2,8 %. Som følge av streiken i KS for Unio og Lektorlaget, er anslått lønnsvekst noe lavere grunnet senere virkningstidspunkt på lønnstillegg. Foreløpige beregninger for årslønnsvekst og overheng inn i 2022 er som følger av tabellen.

Kapittel 4- stillinger	Kommuner og fylkeskommuner	Kommuner	Fylkeskommuner
Overheng til 2021	0,3 %	0,3 %	0,3 %
Anslag glidning i 2021	0,3 %	0,3 %	0,3 %
Sentrale lønnstillegg per 1.5, 4.6 og 11.6 - Unio: 4. juni - NLL: 11. juni - Øvrige: 1. mai	1,9 %	1,9 %	1,9 %
Lokal pott på 1,0 % per 1.10.2021	0,25 %	0,25 %	0,25 %
Anslag årslønnsvekst 2020 til 2021	2,7 %	2,7 %	2,7 %
Anslag overheng til 2022	1,9 %	1,9 %	2,0 %

Erfaringstall for lønnsglidning for de med sentral lønnsdannelse er 0,2 – 0,3 prosent.

Det foreligger pt. ikke offisielle lønnsveksttall for stillinger som omfattes av kun lokal lønnsdannelse etter HTA kap. 3 og 5.

Hovedtariffoppgjøret 2022

I hovedoppgjøret 2020 ble det nedsatt to partssammensatte utvalg:

- Partssammensatt utvalg videreført fra forrige tariffperiode, som skal se på heltid/deltidskultur, med særskilt fokus på ulike avklaringer vedrørende langvakter og fleksitidsressurs samt drøfting av modell for lørdags- og søndagstillegget. Utvalgsarbeidet blir ikke ferdigstilt før tariffoppgjøret 2022.
- Partssammensatt utvalg som skal utforske, drøfte og vurdere ulike temaer knyttet til kompetanse, læring, utvikling og omstilling – herunder hvordan arbeidsplassen best kan organiseres i så måte. Utvalget skal også utarbeide en felles veileder som de lokale parter kan benytte i kompetanseutviklingsarbeidet. Denne veilederen slutføres ila januar 2022.

I tillegg er Akademikerne kommune invitert inn i et partssammensatt utvalg som følge av protokolltilførsel med utdanningsforbundet. Dette partssammensatte utvalget skal se på rekrutteringsutfordringer i skolen, og leverer en rapport i midten av januar.

Ved mellomoppgjøret 2021 ble partene i tillegg enige om å gjennomføre et FoU-prosjekt om lokale lønnsforhandlinger. Prosjektet skal kartlegge og evaluere hvordan lokale forhandlinger organiseres og gjennomføres i tariffområdet.

Det vises også til at Akademikerne i samarbeid med KS utarbeidet en felles anbefaling om hvordan de lokale parter kan enes om det økonomiske grunnlaget for lokale forhandlinger etter kapittel 3 og 5.

Krav fra foreningene

Fellesbestemmelsene

Akademikerne ber om at foreningene fremmer eventuelle krav til endringer i fellesbestemmelsene.

Forhandlingsbestemmelsene

Undervisningspersonell som er organisert i foreninger under Akademikerne kommune er en del av hovedtariffavtalens kapittel 4.2. I dette forhandlingskapitlet får man i hovedsak sin lønnsutvikling gjennom sentrale tillegg/sentral lønnsdannelse.

Akademikerne kommune har en vedtatt strategi om kollektiv lokal lønnsdannelse for lektorer i videregående skole. Foreningene bes vurdere hensiktsmessige forhandlingsgrep for å innfri målsettingen om lokal lønn for lektorer i videregående skole.

Økonomi

Sekretariatet ber om synspunkter på den økonomiske rammen for hovedoppgjøret.

Foreningene har anledning til å fremme krav på andre problemstillinger som ikke er nevnt.

Frist for innsending av krav til Akademikernes sekretariat er **senest 23. mars 2022.**

Med vennlig hilsen,
Akademikerne

Anette Bjørlin Basma
Forhandlingssjef